

Concurs de promovare în funcții de execuție a judecătorilor
25 octombrie 2020

PROCES-VERBAL
de motivare a soluțiilor dispuse în privința contestațiilor la barem
pentru disciplina DREPT PROCESUAL CIVIL
3 noiembrie 2020

Întocmit de Subcomisiile reunite de soluționare a contestațiilor și de elaborare a subiectelor - Drept procesual civil, ce au funcționat în prezența președintelui comisiei de soluționare a contestațiilor, cu privire la motivarea soluțiilor dispuse în privința contestațiilor la baremul de notare și evaluare, formulate de candidații menționați în Anexa atașată la prezentul, în temeiul art. 20 alin. (4) din Regulamentul privind organizarea și desfășurarea concursului de promovare a judecătorilor, referitoare la baremul stabilit la materia Drept procesual civil.

1. Probă practică - Curte de Apel

49 G1 (50 G2, 47 G3, 49 G4), contestată de 28 candidați.

50 G1 (49 G2, 50 G3, 47 G4), contestată de 80 candidați.

a) Întrebarea 49 G1 (50 G2, 47 G3, 49 G4), contestată de 28 candidați.

În privința contestațiilor formulate cu privire la această întrebare a fost incident art. 14 alin. (4) din Regulamentul privind desfășurarea concursului de promovare a judecătorilor, aprobat prin Hotărârea C.S.M. nr. 1.348/2019, potrivit căruia în situația în care membrii subcomisiei de soluționare a contestațiilor apreciază că se impune anularea întrebării din testul-grilă, iar membrii subcomisiei de soluționare a contestațiilor și cei ai subcomisiei de elaborare a subiectelor nu ajung la un acord, baremele de evaluare și notare definitive se stabilesc de către aceste subcomisii reunite, cu votul majorității membrilor; în scopul realizării majorității, președintele comisiei de soluționare a contestațiilor asigură medierea.

Cu privire la contestația vizând această întrebare, subcomisiile reunite, în unanimitate, au hotărât admiterea contestațiilor.

Data fiind soluția de anulare a întrebării, este incident art. 14 alin. (7) din Regulament, potrivit căruia, în situația în care, în urma soluționării contestațiilor la barem, se anulează una sau mai multe întrebări din testul-grilă, punctajul corespunzător întrebărilor anulate se acordă tuturor candidaților.

În opinia unanimă a membrilor subcomisiei de soluționare a contestațiilor, varianta de răspuns A a întrebării - "Prin decizia pronunțată, Înalta Curte de Casație și Justiție, în soluționarea conflictului negativ de competență, a stabilit competența de soluționare a cauzei în favoarea Judecătoriei Constanța, reținând că fiind vorba de o competență teritorială alternativă, alegerea competenței aparținea reclamantului" - este incorectă.

Potrivit art. 113 alin. (1) pct. 3 C. proc. civ., a cărui denumire marginală este "competența teritorială alternativă", în afară de instanțele prevăzute la art. 107-112, mai este competentă instanța locului prevăzut în contract pentru executarea, fie chiar în parte, a obligației, în cazul cererilor privind executarea, anularea, rezoluțiunea sau rezilierea unui contract.

Prin urmare, pentru incidența competenței teritoriale alternative este necesară prevederea expresă în cuprinsul contractului a locului pentru executarea, fie chiar în parte, a obligației nesocotite. În lipsa unei atare stipulații, competența teritorială este de drept comun, aspect reținut și în considerentele Deciziei nr. 8/2013, pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție - Completul competent să judece recursul în interesul legii, publicată în Monitorul Oficial nr. 581/12.09.2013, decizie invocată în cuprinsul contestațiilor.

Având în vedere că din enunțul întrebării nu rezulta faptul că părțile antecontractului de vânzare ar fi prevăzut expres în contract locul executării obligației nerespectate, competența teritorială de soluționare a cererii nu avea caracter alternativ.

Varianta B de răspuns a întrebării - "Prin decizia pronunțată, Înalta Curte de Casație și Justiție, în soluționarea conflictului negativ de competență, a stabilit competența de soluționare a cauzei în favoarea Judecătoriei Sectorului 3 București, reținând că judecătoria a fost investită cu o acțiune reală imobiliară, sens în care este competentă să judece dosarul instanța de la locul situării terenului" - este, de asemenea, incorectă, acțiunea prevăzută în enunțul întrebării având caracter personal, iar nu real, întrucât prin intermediul său nu se tinde la protejarea unui drept real.

Varianta C de răspuns a întrebării - "Prin decizia pronunțată, Înalta Curte de Casație și Justiție, în soluționarea conflictului negativ de competență, a stabilit competența de soluționare a cauzei în favoarea Tribunalului Constanța, reținând că obiectul judecății îl constituie nulitatea antecontractului de vânzare-cumpărare încheiat între părți, prețul vânzării fiind convenit la suma de 107.000 euro" - este incorectă.

Astfel, instanța supremă a fost investită cu soluționarea unui conflict privind competența teritorială, iar nu privind competența materială, instanțele aflate în conflict fiind Judecătoria Constanța și Judecătoria Sectorului 3 București, iar nu Tribunalul Constanța. Ca atare, în primul rând, stabilirea competenței de soluționare a cauzei în favoarea Tribunalului Constanța ar fi implicat soluționarea unui conflict de competență cu depășirea limitelor investiției instanței.

În al doilea rând, prin neinvocarea excepției de necompetență materială, care ar fi prevalat în soluționare excepției de necompetență teritorială, față de dispozițiile art. 130 alin. (2) C. proc. civ., judecătoria ar fi devenit competentă material să rezolve procesul.

Membrii subcomisiei de elaborare a subiectelor, în cadrul comisiilor reunite, urmare a medierii, și-au exprimat acordul în sensul anulării întrebării, ținând cont de art. 14 alin. (4) din Regulament, potrivit căruia dacă membrii comisiilor au mai mult de două opinii, cei ale căror păreri se apropie mai mult sunt datori să se unească într-o singură opinie.

În opinia membrilor subcomisiei de elaborare a subiectelor, varianta A de răspuns a întrebării exprima un enunț corect din perspectiva faptului că instanța a cărei competență se impunea a fi stabilită de către instanța supremă era Judecătoria Constanța, aspect, de altfel, însușit și de către subcomisia de soluționare a contestațiilor; împrejurarea că instanța supremă a reținut existența unei competențe teritoriale alternative în motivarea regulatorului de competență nu excludea incidența unui atare tip de competență în cauză în ipoteza în care părțile ar fi prevăzut în contract locul executării obligației nerespectate, accentul întrebării fiind însă pus pe indicarea instanței competente.

b) Întrebarea 50 G1 (49 G2, 50 G3, 47 G4), contestată de 80 candidați.

În privința contestațiilor formulate cu privire la această întrebare a fost incident art. 14 alin. (4) din Regulamentul privind desfășurarea concursului de promovare a judecătorilor, aprobat prin Hotărârea C.S.M. nr. 1.348/2019, potrivit căruia în situația în care membrii subcomisiei de soluționare a contestațiilor apreciază că se impune anularea întrebării din testul-grilă, iar membrii subcomisiei de soluționare a contestațiilor și cei ai subcomisiei de elaborare a subiectelor nu ajung la un acord, baremele de evaluare și notare definitive se stabilesc de către aceste subcomisii reunite, cu votul majorității membrilor; în scopul realizării majorității, președintele comisiei de soluționare a contestațiilor asigură medierea; dacă membrii comisiilor au mai mult de două opinii, cei ale căror păreri se apropie mai mult sunt datori să se unească într-o singură opinie.

Cu privire la contestațiile vizând această întrebare, subcomisiile reunite, cu majoritate, au hotărât respingerea contestațiilor ca neîntemeiate.

Motivarea opiniei majoritare:

Varianta A de răspuns a întrebării - "Instanța de apel a admis apelul, a schimbat în parte sentința apelată, înlăturând din sentință mențiunea privind obligarea pârâtelor la plata către stat a sumei reprezentând ajutorul public judiciar acordat reclamantei, reținând că obligația de restituire a ajutorului public judiciar către stat revine reclamantei" - este corectă, pentru argumentele ce vor fi expuse în continuare.

Potrivit art. 50² din O.U.G. nr. 51/2008, în situația în care, prin hotărâre judecătorească definitivă și irevocabilă, beneficiarul ajutorului public dobândește bunuri sau drepturi de creanță a căror valoare, respectiv quantum, depășește de 10 ori quantumul ajutorului public acordat, acesta este obligat să restituie ajutorul public; procedura de restituire este cea prevăzută la cap. III din prezenta ordonanță de urgență.

Din enunțul întrebării rezultă că reclamanta A a beneficiat de ajutorul public judiciar în sumă de 3.105 lei (4.105 - 1.000), sub forma reducerii taxei judiciare de timbru; prin hotărârea pronunțată în primă instanță, aceasta a dobândit drepturi de creanță în valoare de 75.000 lei (50.000 + 25.000); în consecință, valoarea creanței dobândite prin hotărâre judecătorească depășește de 10 ori quantumul ajutorului public judiciar acordat fiind, ca atare, incident articolul specificat anterior.

La momentul la care reclamanta va restitui quantumul ajutorului public judiciar către stat, aceasta va fi îndreptățită să-și recupereze sub forma cheltuielilor de judecată sumele achitate de la pârâte, pe calea unui proces separat, în aplicarea art. 453 alin. (1) C. proc. civ.

Restituirea sumei acordate cu titlu de ajutor public judiciar către stat nu se dispune numai în condițiile art. 19 alin. (2) din O.U.G. nr. 51/2008, invocat în cuprinsul contestațiilor, ci și în temeiul art. 50² din același act normativ, text cu caracter special și cu domeniu de aplicare clar determinat.

Ipoteza întrebării de examen diferă de cea expusă în considerentele deciziei civile nr. 692/24.03.2016, pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție - Secția I civilă, prevăzută în tematică aprobată pentru examen, întrucât, în cazul speței aflate pe rolul instanței supreme, drepturile de creanță obținute în urma soluționării apelului nu mai depășeau de 10 ori valoarea ajutorului public judiciar acordat, astfel încât nu era incident art. 50² din O.U.G. nr. 51/2008.

Lipsa invocării exprese a art. 50² din ordonanță în motivarea apelului pârâtelor nu este de natură să conducă la respingerea căii de atac în condițiile în care pârătele au susținut faptul că au fost greșit obligate la plata către stat a sumei ce a format obiectul ajutorului public judiciar, iar instanța are obligația să facă aplicarea dispozițiilor legale incidente. De asemenea, pârătele nu au

criticat în apel dispoziția primei instanțe de obligare a lor în solidar, ci obligarea lor la suportarea acestei sume.

Împrejurarea că art. 50² din ordonanță prevede condiția rămânerii definitive (și irevocabile) a hotărârii judecătorești prin care beneficiarul ajutorului public a dobândit bunurile sau drepturile de creanță respective nu este de natură să contravină inserării în dispozitivul hotărârii de primă instanță a unei mențiuni vizând restituirea sumei la momentul și sub condiția rămânerii definitive a hotărârii.

Argumentul potrivit căruia calea de atac vizând aplicarea art. 50² din ordonanță este cererea de reexaminare, iar nu apelul, nu poate fi primit, căci această din urmă cale de atac are un domeniu de aplicare expres prevăzut la ipotezele menționate de art. 15 alin. (3) și art. 17 alin. (3) din ordonanță.

Art. 50² din ordonanță este aplicabil indiferent dacă reclamanta a formulat sau nu cerere de acordare a cheltuielilor de judecată în contradictoriu cu pârâtele, textul legal vizând restituirea sumelor către stat; în acest context, este de menționat faptul că reclamanta nici nu avea dreptul să solicite sub forma cheltuielilor de judecată în cadrul procesului sumele de care a beneficiat prin ajutorul public judiciar acordat, căci până la dovada restituirii către stat, acestea nu constituie cheltuieli suportate de către reclamantă.

De asemenea, argumentul potrivit căruia cererea reclamantei a fost admisă numai în parte și, ca atare, o parte a sumelor vizând ajutorul public judiciar urmau să rămână în sarcina statului nu poate fi primit, în virtutea caracterului special al art. 50² față de art. 19 alin. (1) din ordonanță.

Motivarea opiniei minoritare:

Contestațiile formulate în privința acestei întrebări aveau caracter întemeiat și, nefiind nicio variantă corectă de răspuns, întrebarea s-ar fi impus a fi anulată, fiind incident art. 14. alin. (7) din Regulamentul privind desfășurarea concursului de promovare a judecătorilor, aprobat prin Hotărârea nr. 1.348/2019, punctajul corespunzător acestei întrebări urmând a fi acordat tuturor candidaților.

Este de menționat faptul că ultimele opt paragrafe expuse în cadrul opiniei majoritare sunt însușite și de către membrii ce îmbrățișează prezenta opinie, punctul de vedere divergent pornind de la maniera în care a fost încuviințat ajutorul public judiciar, aceasta fiind de natură să conducă la o soluție incorectă în privința părții în sarcina căreia poate fi instituită obligația de restituire a sumelor respective.

Varianta A de răspuns a întrebării, considerată corectă în barem - "Instanța de apel a admis apelul, a schimbat în parte sentința apelată, înlăturând din sentință mențiunea privind obligarea pârâtelor la plata către stat a sumei reprezentând ajutorul public judiciar acordat reclamantei, reținând că obligația de restituire a ajutorului public judiciar către stat revine reclamantei" - este incorectă, pentru argumentele ce vor fi expuse în continuare.

Potrivit art. 34 alin. (1) din O.U.G. nr. 80/2013 privind taxele judiciare de timbru, când o acțiune are mai multe capete de cerere, cu finalitate diferită, taxa judiciară de timbru se datorează pentru fiecare capăt de cerere în parte, după natura lui, cu excepția cazurilor în care prin lege se prevede altfel.

Ținând cont că din enunțul întrebării rezulta faptul că cererea era alcătuită din două capete, cu finalitate diferită, raportat la textul legal menționat anterior, taxa judiciară de timbru se datora pentru fiecare capăt de cerere în parte. Prin urmare, fiecare capăt de cerere se impunea a fi timbrat cu câte o taxă judiciară de timbru diferită, în sarcina reclamantei A existând două obligații de plată a două taxe judiciare de timbru.

Împrejurarea că reclamanta are posibilitatea să achite cele două taxe judiciare de timbru în

același timp și să prezinte un unic înscris doveditor al plăților efectuate nu contravine ideii exprimate anterior în sensul că taxele judiciare de timbru sunt în număr de două, fiecare constituind obiectul unor obligații de plată distincte. În acest context, nu există o taxă unică de timbru aferentă cererii în integralitatea sa, ci două taxe de timbru corespunzătoare celor două capete de cerere. Oferind un exemplu în susținerea acestei idei, dacă partea ar fi achitat numai o parte din cuantumul celor două taxe, exista posibilitatea anulării parțiale a cererii, întrucât, potrivit art. 34 alin. (2) din O.U.G. nr. 80/2013, dacă la momentul înregistrării cererii au fost timbrate doar o parte din capetele de cerere, acțiunea va fi anulată în parte, numai pentru acele capete de cerere pentru care nu a fost achitată taxa judiciară de timbru. Ca atare, în exemplul dat, cererea nu s-ar fi anulat în integralitatea sa ca insuficient timbrată, tocmai în considerarea faptului că nu există o taxă unică aferentă cererii, ci două taxe diferite aferente petitelor sale.

Continuând raționamentul, dat fiind faptul că ajutorul public judiciar, potrivit art. 6 lit. d) din O.U.G. nr. 51/2008, se poate acorda sub forma scutirii, reducerii, eşalonării sau amânării de la plata *taxelor judiciare prevăzute de lege*, apreciem că obiectul ajutorului nu se poate raporta decât la o taxă judiciară de timbru prevăzută de lege, iar nu la o valoare cumulată a mai multor astfel de taxe.

Dacă, de pildă, instanța ar reduce valoarea cumulată a taxelor judiciare de timbru aferente a două petite la o sumă ce ar întrece valoarea taxei judiciare de timbru corespunzătoare unui petit, în ipoteza în care partea nu ar achita restul sumei, cererea s-ar impune a fi anulată în integralitatea sa ca insuficient timbrată, iar nu doar în limita unui petit, cum ar fi fost legal.

De altfel, în măsura în care cele două capete de cerere ar fi fost deduse judecării prin cereri de chemare în judecată distincte, iar reclamanta ar fi formulat cereri de ajutor public judiciar în cadrul ambelor dosare, acestea din urmă ar fi avut o existență de sine stătătoare și obiectul fiecărei cereri de ajutor public s-ar fi raportat la taxa judiciară de timbru aferentă cererii respective.

În consecință, apreciem că ajutorul public judiciar se impune a fi soluționat prin raportare la fiecare taxă judiciară de timbru în parte, chiar dacă soluționarea concretă a cererii de ajutor public judiciar se va face prin intermediul unei încheieri unice. Chiar dacă, în concret, partea formulează o singură cerere de ajutor public judiciar, aceasta privește acordarea facilităților prevăzute de ordonanță pentru două obligații de plată a două taxe judiciare de timbru diferite. De exemplu, partea poate fi în măsură să achite o taxă judiciară de timbru aferentă unui petit (taxă judiciară de timbru în cuantum redus), astfel încât în privința acesteia cererea de ajutor public judiciar ar putea fi respinsă ca neîntemeiată, în timp ce, pentru cealaltă taxă judiciară de timbru aferentă celui de-al doilea petit (taxă judiciară de timbru în cuantum ridicat), cererea de ajutor public judiciar s-ar impune a fi admisă.

Cu atât mai mult în ipoteza întrebării din testul-grilă, în care capetele de cerere au fost formulate în contradictoriu cu pârâși diferiți, raționamentul expus anterior apare ca fiind justificat inclusiv din perspectiva aplicării art. 18 și art. 19 alin. (1) din O.U.G. nr. 51/2008.

Astfel, potrivit art. 18 din O.U.G. nr. 51/2008 privind ajutorul public judiciar, cheltuielile pentru care partea a beneficiat de scutiri sau reduceri prin încheierea ajutorului public judiciar vor fi puse în sarcina celeilalte părți, dacă aceasta a căzut în pretențiile sale; partea căzută în pretenții va fi obligată la plata către stat a acestor sume.

În conformitate cu art. 19 alin. (1) din același act normativ, dacă partea care a beneficiat de ajutor public judiciar cade în pretenții, cheltuielile procesuale avansate de către stat rămân în sarcina acestuia.

Soluționarea distinctă a capetelor de cerere imprimă și rezolvarea diferită a modului de suportare a sumelor ce au constituit obiectul ajutorului public judiciar. Astfel, cu titlu de

exemplu, dacă primul capăt de cerere, formulat în contradictoriu cu un pârât, s-ar respinge, iar cel de-al doilea capăt, formulat în contradictoriu cu celălalt pârât, s-ar admite, suma reprezentând taxa judiciară de timbru aferentă primului petit, ce a format obiect al ajutorului public judiciar sub forma scutirii, s-ar impune a rămâne în sarcina statului, în timp ce suma reprezentând taxa judiciară de timbru aferentă celui de-al doilea petit, ce a format obiect al ajutorului public judiciar sub aceeași formă a scutirii, s-ar impune a fi restituit statului de către acest din urmă pârât.

Pornind de la aceste argumente, apreciem că și aplicarea art. 50² din O.U.G. nr. 80/2013 se impune a fi făcută cu observarea valorii ajutorului public judiciar aferent fiecărui petit în parte.

Astfel, în conformitate cu art. 50² din același act normativ, în situația în care, prin hotărâre judecătorească definitivă (și irevocabilă), beneficiarul ajutorului public dobândește bunuri sau drepturi de creanță a căror valoare, respectiv cuantum, depășește de 10 ori cuantumul ajutorului public acordat, acesta este obligat să restituie ajutorul public; procedura de restituire este cea prevăzută la cap. III din prezenta ordonanță de urgență.

Din enunțul întrebării de examen rezultă că valoarea admisă pentru un capăt de cerere a fost de 50.000 lei, în timp ce valoarea admisă pentru celălalt capăt de cerere a fost de 25.000 lei. În acest context, dacă cuantumul ajutorului public acordat este de 3.105 lei (4.105 – 1.000) (prima instanță reducând valoarea cumulată a taxelor de timbru, motiv pentru care nu se poate face o raportare la valoarea ajutorului public pentru fiecare taxă aferentă fiecărui petit), acesta, deși este depășit de 10 ori de valoarea creanței rezultate din admiterea primului petit, nu este depășit în aceeași manieră și de valoarea creanței rezultate din admiterea celui de-al doilea petit.

În aceste condiții, în opinie minoritară, se consideră că o variantă corectă de răspuns ar fi putut fi aceea de obligare a reclamantei la restituirea către stat a sumei reprezentând ajutorul public judiciar aferent primului petit și de obligare a pârâtei B la restituirea către stat a sumei reprezentând ajutorul public judiciar aferent celui de-al doilea petit în limita pretențiilor admise, suma reprezentând ajutorul public judiciar aferent celui de-al doilea petit în limita pretențiilor respinse rămânând în sarcina statului. Pentru aceste considerente, nici variantele B și C de răspuns nu pot fi apreciate ca fiind corecte.

Împrejurarea că în enunțul întrebării de examen, prima instanță nu a soluționat ajutorul public judiciar în maniera descrisă în acest punct de vedere și că sunt dificil de stabilit sumele reprezentând ajutorul public judiciar aferente fiecărui petit în parte putea fi înlăturată, în contextul examenului, din perspectiva faptului că și în decizia civilă nr. 692/24.03.2016, pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție - Secția I civilă, prevăzută în tematică aprobată pentru examen, instanța supremă, în același context, a dispus în sarcina instanței de apel calcularea separată a sumelor în discuție raportat la valoarea pretențiilor admise.

2. Probă practică - Tribunal

50 G1 (46 G2, 50 G3, 46 G4), contestată de 5 candidați.

Întrebarea 50 G1 (46 G2, 50 G3, 46 G4), contestată de 5 candidați.

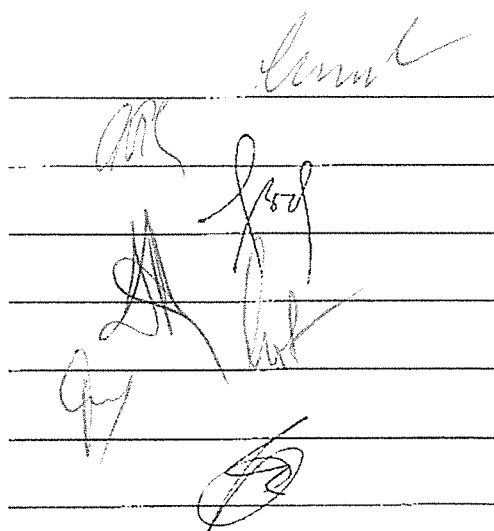
În privința contestațiilor formulate cu privire la această întrebare a fost incident art. 14 alin. (4) din Regulamentul privind desfășurarea concursului de promovare a judecătorilor, aprobat prin Hotărârea C.S.M. nr. 1.348/2019, potrivit căruia în situația în care membrii subcomisiei de soluționare a contestațiilor apreciază că se impune anularea întrebării din testul-grilă, iar membrii subcomisiei de soluționare a contestațiilor și cei ai subcomisiei de elaborare a subiectelor nu ajung la un acord, baremele de evaluare și notare definitive se stabilesc de către aceste subcomisii reunite, cu votul majorității membrilor; în

scopul realizării majorității, președintele comisiei de soluționare a contestațiilor asigură medierea; dacă membrii comisiilor au mai mult de două opinii, cei ale căror păreri se apropie mai mult sunt datori să se unească într-o singură opinie.

Cu privire la contestațiile vizând această întrebare, subcomisiile reunite, cu majoritate, au hotărât respingerea contestațiilor ca neîntemeiate.

Această întrebare este identică cu întrebarea 50 G1 (49 G2, 50 G3, 47 G4) - probă practică - Curte de Apel, astfel încât motivările înscrise în cadrul punctului 1. b) se aplică și prezentului punct 2.

Subcomisiile reunite de soluționare a contestațiilor și de elaborare a subiectelor -
Drept procesual civil,
Președintele comisiei de soluționare a contestațiilor

The image shows a series of seven horizontal lines, each with a handwritten signature or mark. The signatures are written in dark ink. The first signature is at the top right, followed by a signature on the second line. The third line has a signature on the left and another on the right. The fourth line has a signature on the left and another on the right. The fifth line has a signature on the left and another on the right. The sixth line has a signature on the left and another on the right. The seventh line has a signature on the right.

